FİNANSAL HESAPLAR RAPORU

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2025-IV

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Finansal Hesaplar Nedir?

- Finansal hesaplar, bir ekonomideki varlık ve yükümlülük düzeyini uluslararası standartlar doğrultusunda sektörlere ve finansal araçlara göre gösteren istatistiklerdir. Bu istatistikler; hanehalkının, finansal olmayan kuruluşların, finansal kuruluşların ve genel yönetimin ekonomik faaliyetleri sonucu oluşan finansal varlık ve yükümlülüklerinin yanı sıra sektörlerin birbirleri ve dünyanın geri kalanı ile ilişkilerini göstermektedir. Finansal hesaplar kapsamında üretilen kimden-kime matrisleri sektörler arası ilişkileri kredi, mevduat, menkul kıymet gibi finansal araç bazında göstererek kaynakların sektörler arası nasıl dağıtıldığına ilişkin göstergeler sunmaktadır.
- Finansal hesaplar; sektörlerin bilançolarından yararlanılarak üç aylık dönemler için hazırlanarak konsolide/konsolide olmayan stok ve işlem detayında yayımlanmaktadır.
- Finansal hesaplarda kullanılan bazı tanım ve sınıflamalar aşağıdaki gibidir:
    - **Toplam ekonomi (yurt içi yerleşikler):** Yurt içi yerleşik sektörlerin (finansal olmayan kuruluşlar, finansal kuruluşlar, genel yönetim, hanehalkı, hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşlar) toplamından oluşmaktadır.
    - **Dünyanın Geri Kalanı (yurt dışı yerleşikler):** Bir yıldan fazla sürede yurt dışında yerleşik olan tüm gerçek ve tüzel kişilerdir. Finansal hesaplar kapsamında dünyanın geri kalanı sektörünün yurt içi yerleşikler ile yaptığı işlemler sonucu edindiği varlık ve yükümlükler gösterilmektedir.
    - **Stok:** Dönem sonları itibarıyla finansal varlık ve yükümlülük düzeyini ifade etmektedir.
    - **Akım (dönemsel değişim):** İki dönem arasındaki stok farkını, işlem ve değerleme ayrımında göstermektedir.
    - **İşlem:** İlgili dönem için hesaplanan akım rakamından kur ve fiyatlardaki değişim nedeniyle oluşan değerleme etkisinin çıkarılması ile hesaplanır ve iki dönem arasındaki arındırılmış net değişimleri göstermektedir.
    - **Değerleme:** İlgili dönem içerisinde kur ve fiyat etkileri kaynaklı gerçekleşen değişimi ifade etmektedir.
    - **Konsolide/konsolide olmayan:** Konsolide verilerde sektör içi ve aynı sektör grubundaki alt sektörler arasındaki finansal ilişkiler netleştirilmektedir. Konsolide olmayan verilerde tüm işlemler brüt olarak gösterilmektedir. Konsolidasyon yapılmayan tek sektör “dünyanın geri kalanı”dır.
    - **Net finansal değer (net finansal pozisyon):** Finansal varlık toplamından (stoğundan) yükümlülük toplamının çıkarılması ile hesaplanmakta, pozitif ise sektörün nette alacaklı, negatif ise nette borçlu olduğunu göstermektedir.
        - **Net borç veren/net borç alan:** Finansal varlık ediniminden dış finansman kullanımı çıkarılarak hesaplanır. Sonucun pozitif olması sektörün **net borç veren**, negatif olması ise **net borç alan** konumunda olduğunu gösterir.
        - **Finansal varlık edinimi:** İlgili dönem için sektör bazında finansal varlık kalemleri için hesaplanan işlem tutarlarının toplamıdır.
        - **Dış finansman kullanımı:** İlgili dönem için sektör bazında yükümlülükler için hesaplanan toplam işlem tutarıdır.

  Finansal hesaplar yayınında kullanılan tanım, sınıflama ve hesaplama yöntemleri hakkında detaylı yöntemsel bilgi için: Metaveri

2025 4. Çeyrek Gelişmeleri- Özet

Sektörlere ilişkin finansal bilançolara göre, dönem sonu itibarıyla yurt içi yerleşik sektörlerin toplam finansal varlıkları 220 trilyon TL, yükümlülükleri ise 232 trilyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. 2025 dördüncü çeyreği itibarıyla gelişmeler aşağıda özetlenmektedir:

- Türkiye ekonomisinin net finansal pozisyon açığının gayri safi yurt içi hasılaya (GSYİH) oranı bir önceki döneme göre 1,7 puan azalarak %19,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Sektörlerde gerçekleşen net finansal işlemler incelendiğinde, bir önceki çeyrekte GSYİH'nin %1'i ile net borç veren konumunda olan toplam ekonomi, bu çeyrekte GSYİH'nin %3,4'ü oranında net borç alan konumundadır.

Grafik: Sektörler İtibarıyla Net Finansal Pozisyon, Stok (Milyar, TL)

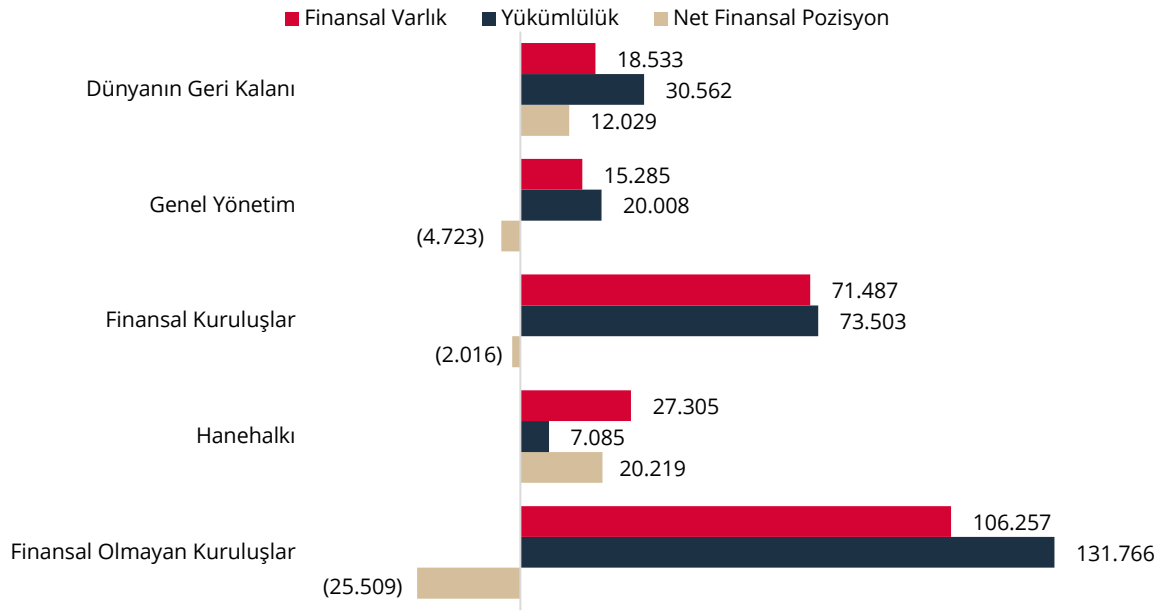

Kaynak: TCMB

- Yurt içi ekonominin sektörel finansal bilançoları incelendiğinde, toplam ekonominin finansal borçlu pozisyonunda olduğu, hanehalkı ve dünyanın geri kalanının yurt içi diğer sektörlerden alacaklı, finansal olmayan kuruluşlar ve genel yönetimin ise diğer sektörlere borçlu pozisyonda olduğu gözlenmiştir.
- Hanehalkı finansal varlıkları arasında para ve mevduat kalemi yaklaşık %54'lük pay ile öne çıkarken, yükümlülüklerin tamamına yakını kredilerden oluşmaktadır.
- Finansal olmayan kuruluşların finansal varlıkları ve yükümlülükleri içinde sırasıyla %51 ve %48'lik pay ile hisse senedi ve özkaynaklar kalemleri belirleyici olmuştur.
- Tüm sektörlerin borçluluk oranları diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de yerleşik sektörlerin toplam borcunun düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir. Kredi ve borçlanma senetleri niteliğindeki toplam borcun GSYİH'ye oranı 2025 yılının dördüncü çeyreğinde %93 oranında gerçekleşerek önceki çeyreğe göre sınırlı azalmıştır.

İçindekiler

Finansal Hesaplar Nedir? 1
2025 4. Çeyrek Gelişmeleri- Özet 2
I. Genel Değerlendirme 4
II. Toplam Ekonomi 5
III. Finansal Kuruluşlar 7
IV. Genel Yönetim 8
V. Firmalar (Finansal Olmayan Kuruluşlar) 9
VI. Hanehalkı 11
VII. Kimden-Kime Tabloları 12
VIII. Borçluluk Oranları ve Ülke Karşılaştırmaları 14

finansal.hesaplar@tcmb.gov.tr